

บทคัดย่อ

การผลิตและการเพิ่มมูลค่าฝ้ายกลุ่มชาติพันธุ์บุรี เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนบ้านเวินบึก อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ (1) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ ความเชื่อและพัฒนาการผลิตฝ้ายกลุ่มชาติพันธุ์บุรีของชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี (2) เพื่อศึกษาศักยภาพฐานทรัพยากร การผลิตฝ้ายกลุ่มชาติพันธุ์บุรีของชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี (3) เพื่อศึกษาความรู้การผลิตการแปรรูปและตลาดฝ้ายกลุ่มชาติพันธุ์บุรีของชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และ(4) เพื่อผลิตและเพิ่มมูลค่าฝ้ายกลุ่มชาติพันธุ์บุรี เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ประวัติศาสตร์ ความเชื่อและพัฒนาการผลิตฝ้ายกลุ่มชาติพันธุ์บุรีของชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ชุมชนบ้านเวินบึกมีการผลิตฝ้ายมาตั้งแต่อดีต โดยปลูกฝ้ายบริเวณตลิ่งริมแม่น้ำโขง จะปลูกในฤดูแล้ง หรือฤดูที่น้ำโขงลด ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน - เดือนเมษายนของทุก มีพื้นที่ปลูกฝ้ายประมาณ 10 ไร่ โดยแบ่งการปลูกเป็นของแต่ละบุคคล โดยพื้นที่การปลูกนั้นจะแบ่งตามความกว้างของบุคคลที่ครอบครองที่นั้น ซึ่งในอดีตนั้นมีการปลูกฝ้ายประมาณ 500 ต้น แต่ปัจจุบัน การปลูกฝ้ายเหลือเพียงเล็กน้อย ซึ่งมีปัญหาจาก คนในชุมชนมีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย เนื่องจากทรัพยากรเสื่อมโทรม จากที่เคยหาปลาได้ก็ไม่ได้ ดังนั้นจึงต้องเอาเวลาที่ต้องปลูกฝ้าย ออกไปรับจ้างหารายได้นอกชุมชน นอกจากนี้ก็ไม่มีพื้นที่ในการปลูก เพราะมีการทำตลิ่งส่งผลให้พื้นที่ในการปลูกเหลือน้อย อีกทั้งปัจจุบันน้ำขึ้นลงไม่เป็นไปตามฤดูกาล เช่น เมื่อปลูกฝ้ายแล้ว แต่น้ำโขงกับขึ้นมาใหม่ท่วมฝ้าย ส่งผลทำให้การปลูกฝ้ายได้รับความเสียหาย ทั้งนี้ในสมัยอดีต นอกจากชุมชนบ้านเวินบึกจะมีการปลูกฝ้ายเองแล้ว ยังมีการนำฝ้ายมาจากชุมชนทางฝั่งลาวด้วย เนื่องจากฝ้ายแม่น้ำโขงฝั่งลาวจะโดนแดดมากกว่าฝ้ายน้ำโขงฝั่งไทย ส่งผลให้ดอกฝ้ายสวยกว่าที่ฝั่งไทย

ศักยภาพฐานทรัพยากร การผลิตฝ้ายกลุ่มชาติพันธุ์บุรีของชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี เดิมทีชุมชนบ้านเวินบึกสามารถปลูกฝ้ายได้บริเวณริมแม่น้ำโขงประมาณ 10 ไร่ ปลูกได้ปีละครั้ง แต่ด้วยโครงการทำที่กั้นตลิ่ง ส่งผลให้พื้นที่ปลูกฝ้ายลดลง เหลือเพียงไม่มีงานในปัจจุบัน ทำให้คนปลูกลดลง นอกจากพื้นที่ริมโขงแล้ว พื้นที่อื่นๆ ของบ้านเวินบึกก็เป็นเขตอุทยาน จึงไม่สามารถทำการเกษตรได้ ชุมชนจึงมีข้อจำกัดในการเพาะปลูกเรื่อยมา

ความรู้การผลิตการแปรรูปและตลาดฝ้ายกลุ่มชาติพันธุ์บุรีของชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ชุมชนมีความรู้ตั้งแต่การเตรียมเมล็ดพันธุ์ การเตรียมดินปลูก วิธีการปลูก และวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต

แนวทางการผลิตผลิตและเพิ่มมูลค่าฝ้ายกลุ่มชาติพันธุ์บุรี เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนบ้านเวินบึก ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ การปลูกฝ้ายในบริเวณบ้าน และปลูกฝ้ายใส่ท่อซีเมนต์ แนวทางการแปรรูปฝ้ายเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ได้แก่ ทำเป็นของชำร่วยเช่นทำตุ๊กตารูปสัตว์ต่างๆเช่นปลาบึก ทอผ้าฝ้ายให้เป็นชุดประจำเผ่า และทำเป็นรูปต่างๆประดับบ้านเรือน นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมเครือข่ายเพื่อขายดอกฝ้ายให้กับเครือข่ายที่สนใจ ปัจจุบันมีการเชื่อมเครือข่ายแล้ว 2 เครือข่าย คือ ร้านกาลครั้งหนึ่ง (ร้านค้าผ้าฝ้าย) อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี และชุมชนบ้านโพธิ์เมือง อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี